

2009
JAAR
VERSLAG
SCHELTEMA

Dank aan

Ook het afgelopen jaar is in Scheltema heel wat uitgebreid en grootgebracht. In 2009 herbergde Scheltema weer meer activiteiten en bezoekers dan voorgaande jaren. Dit ziet u terug in het jaarverslag. Op de komende pagina's doet Scheltema verslag van de organisatie, van de huurders, van de communicatie en publiciteit en tot slot worden de activiteiten geëvalueerd. Kritische reflectie stelt Scheltema in staat om het nest steeds weer te vernieuwen en opnieuw positie te bepalen in een snel veranderende wereld.

Zonder de steun van de Mondriaanstichting en de Stichting Doen had Scheltema een aantal kunstprojecten niet kunnen uitvoeren. Scheltema dankt beide stichtingen voor hun steun aan het programma Utopisch Nest. Verder ontving Scheltema belangrijke bijdragen van Gemeente Leiden, Fonds1818, het Druckerfonds, Prins Bernard Cultuurfonds en SNS reaal. Ook hen bedankt Scheltema.

Speciale dank ook aan de fondsen en instanties - Fonds1818, Gemeente Leiden en Prins Bernard Cultuurfonds - die het jaarlijks terugkerende Levend Spookhuis mogelijk maakten.

1 Concept en werkwijze

Scheltema is een ongedisciplineerd podium en een broedplaats voor actuele kunst en actuele onderwerpen. Een plaats waar experimentele denkers en kunstenaars zich ondersteund voelen om grenzen te verleggen en waar zowel werkproces als resultaat met publiek wordt gedeeld. Zo wil Scheltema investeren in het Leidse intellectuele en creatieve klimaat.

Scheltema spoort aan tot samenwerking: tussen de kunstdisciplines onderling, tussen kunst en wetenschap, tussen verschillende wetenschappelijke disciplines en tussen kunst en samenleving. Ze streeft naar een omgeving waarin bestaande kaders vervallen. Scheltema zoekt daartoe doorlopend naar nieuwe presentatievormen en ontwikkelt instrumenten die vernieuwing mogelijk maken. In 2009 kreeg deze ambitie gestalte in het kunstplan Utopisch Nest.

Scheltema organiseert jaarlijks drie à vier interdisciplinaire kunstfestivals, biedt drie à vier werkplaatsen aan jonge interdisciplinaire makers, organiseert op de zondag een programma rondom interdisciplinaire projecten in het pand, biedt ruimte aan doorlopende culturele activiteiten voor een breed publiek en vormt de thuisbasis voor vaste huurders die tal van activiteiten in Scheltema brengen. Behalve de Veenfabriek en de Lakenhal zijn dat onder meer een internationaal vernieuwend tapdansgezelschap, een theater voor verstan-

delijk gehandicapten, jonge theatermakers en verschillende jongereninitiatieven.

2 Organisatie

Scheltema is meer geworden dan de stichting die vier jaar geleden werd opgericht. In 2009 bereikte de groei van de organisatie een voorlopig hoogtepunt in programmering, gelden en fte's.

In de programmering en uitvoering van Utopisch Nest neemt iedere samenwerkingspartner de rol van curator op zich. Partners leggen onderling verantwoording af op basis van inhoudelijke keuzen en input. In 2009 zorgden de curatoren Tanja Elstgeest (Scheltema) en Nicole Roepers (De Lakenhal) en artistiek leider Resi van der Ploeg (Scheltema) voor invulling van het programma.

De algemene leiding van Scheltema was in 2009 in handen van Paul Koek. Hij was eindverantwoordelijk voor exploitatie en beheer van Scheltema, voor het maken en bewaken van beleid, voor het ontwikkelen van nieuwe initiatieven en het leggen van landelijke en internationale contacten. Paul Koek is tevens artistiek leider van de Veenfabriek.

Resi van der Ploeg was in 2009 verantwoordelijk voor de projectleiding van het kunstprogramma Utopisch Nest. Zij was

verantwoordelijk voor de programmering, voor het nemen van nieuwe initiatieven en het onderhouden van contact met potentiële partners en producties.

De zakelijke leiding was in 2009 in handen van Marleen de Kluizenaar. Zij was verantwoordelijk voor het maken en bewaken van de begrotingen en de contracten, personeelszaken, fondsenwerving en verhuur.

Marjolijn Goos voerde in 2009 fulltime het bureaumanagement uit. Orlando Burleson was de gebouwbeheerder.

Onmisbaar voor het uitvoeren van het programma in Scheltema is de enthousiaste en gelukkig alsmaar uitdijende groep vrijwilligers. Deze werd in 2009 aangestuurd door Emma van Strien-Zanardi. Zij was eveneens verantwoordelijk voor de boekhouding.

Vera Driessen, Sjoukje Boing en Nina Kokosky Deforchaux zorgden in 2009 tijdens opeenvolgende stages in Scheltema voor de publiciteit en algemene ondersteuning.

De samenstelling van de organisatie en bestuursbezetting in 2009 is in bijlage 1 beschreven.

3 Iedereen in Scheltema

Scheltema huurt het complex van de gemeente Leiden. Het complex bevat circa 2500 m², waarin Scheltema ruimte reserveert voor haar kunstprogramma. Daarnaast verhuurt Scheltema kantoor- en repetitieruimte aan enkele vaste huurders. Ook is er expo- en theaterruimte te huur.

Vaste huurders bezetten 62% van het gebouw. Deze huurders dragen inhoudelijk bij aan de doelstellingen van Scheltema. Zij huren kantoorruimte, expo- en/of theaterruimte.

Wisselende huurders zorgen voor de overige bezetting van de expo- en theaterruimte. Culturele huurders betalen een gereduceerd tarief. Commerciële huurders zorgen voor het grootste deel van de huurinkomsten.

Volledige bezetting van het gebouw is uit praktisch oogpunt veelal niet haalbaar. Het gebouw heeft een open karakter. Meerdere ruimtes zijn met elkaar verbonden. Slechte isolatie zorgt voor geluidsoverlast. Volledige bezetting is alleen mogelijk wanneer het programma aansluit bij dit karakter (zoals bij festivals). Er dienen investeringen te worden gedaan om de gebruiksmogelijkheden van het gebouw te vergroten. Scheltema maakte in 2008 een reservering voor aanpassingen die het gebruik kunnen verhogen.

Veenfabriek

Behalve als meedenkende en meewerkende partij in Utopisch Nest huurt muziektheaterensemble de Veenfabriek kantoorruimte in Scheltema. Zij repeteert in Scheltema en geeft hier voorstellingen. Voor haar voorstellingen mobiliseert de Veenfabriek componisten, kunstenaars, theatermakers en wetenschappers.

De Lakenhal

Bijdragen van De Lakenhal aan het programma in Scheltema vonden plaats in het kader van Utopisch Nest, met uitzondering van de tentoonstelling van Gert Germeraad De Tegenstander in januari en februari 2009. Voor deze tentoonstelling huurde De Lakenhal exporuimte in Scheltema. In 2009 maakte de Lakenhal regelmatig gebruik van Scheltema voor workshops en lezingenreeksen.

Universiteit Leiden

Hoewel de Universiteit Leiden medeaanvrager was van het kunstplan Utopisch Nest, viel de samenwerking zo goed als stil door bezuinigingen bij de universiteit. De Faculteit der Kunsten werd Academie der Kunsten en ondergebracht bij de Faculteit der Geesteswetenschappen. Dit eiste alle aandacht op van deze partner. Wel stonden in 2009 gasten van de Universiteit Leiden als spreker op het programma en vonden in Scheltema activiteiten van de universiteit plaats, zoals het promotieconcert van Luuk Vaes. Maar de stormachtige samenwerking met de Faculteit der Kunsten en de Faculteit

Kunstgeschiedenis, zoals die sinds de oprichting van Scheltema bestond is in 2009 geluwd. Ook de tijdelijke behuizing van de collectie van het Academisch Historisch Museum op de derde verdieping van Scheltema werd medio 2009 opgeheven.

Scheltema heeft nog altijd de intentie om samen te werken met de Universiteit Leiden en met andere kennisinstituten. Hiervoor zoekt ze naar de juiste vorm. Contacten met sleutelfiguren zoals prof. Kitty Zijlmans, prof. Frans de Ruiter en lector van PhDArts, Janneke Wesseling, worden nog steeds onderhouden. Via het festival Key of Life zijn er contacten met de levenswetenschappen.

Scheltema ondersteunde in 2009 de aanvraag van StudioLab voor een praktijklaboratorium in het Bio Science Park, waar wetenschappers en kunstenaars samen ethische en maatschappelijke ontwikkelingen in de levenswetenschappen onderzoeken. Studiolab wil in de toekomst de resultaten uit dit praktijklaboratorium in Scheltema presenteren en het debat in Scheltema laten plaatsvinden.

Key of Life

Sinds 2008 huist het kunst- en kennisfestival Key of Life in Scheltema. Key of Life is een nieuw, jaarlijks Art Science festival met uiteenlopende projecten voor beeldende kunst en podiumkunst. In 2009 vond het festival voor het eerst plaats. Key of Life brengt publiek in direct contact met de levenswe-

tenschappen en brengt discussie op gang over wetenschappelijke ontwikkelingen. Scheltema is mede-initiator, faciliteert de werkplek voor de coördinator en vormt de thuisbasis voor het festival.

Scheltema Horeca

De horeca is een vaste huurder van het pand. Zij beheert het café aan de voorkant, het restaurant in het ketelhuis en de bar in de foyer. In 2009 is Café Scheltema aan de voorkant van het pand gesloten omdat het in zijn huidige vorm niet rendabel bleek. Dit is schadelijk, zowel voor het imago van Scheltema als voor de continuïteit en gastvrijheid. In 2010 bespreekt Scheltema met de horeca een nieuw horecaconcept waarin gastvrijheid voor een brede doelgroep voorop staat.

Overige huurders

In 2009 repeteerde de tapdansgroep Tafel 9 in Scheltema. Ze droeg bij aan de Kunstfestivals. Theatergroep Domino, een theatergroep voor acteurs met een verstandelijke handicap, repeteert 3 dagen per week en geeft regelmatig voorstellingen in het pand. Stichting Game of Life en het Instituut voor Sonologie beheren in Scheltema Wave Field Synthesis, een installatie van 192 luidsprekers op een oppervlak van circa 100 m² rondom het publiek.

Sinds augustus 2009 huurt het jongerenplatform King for a Day ruimte in Scheltema. Het platform, dat een initiatief is van de gemeente Leiden, ondersteunt jongereninitiatieven in

cultuur. Huurder filmbedrijf Sneaks per View leidt jongeren op tot filmmaker en draagt zo bij tot participatie van jongeren in Scheltema.

Wisselende huurders

Scheltema was onderdeel van Leidse, regionale en nationale culturele activiteiten zoals Museumnacht, Kunstroute, Kunstshot, Leids Film Festival, Stichting Dichter bij Jou, Leidse Jazzweek en Open Monumentendag. Daarnaast verhuurde Scheltema expo- en podiumruimte aan onder meer het Residentie Orkest, de Vrije Academie, RAP Architectuurcentrum, Ambassade van Japan/Sieboldhuis, theater Imperium, Kunstcentrum Haagweg 4, De Leidse Schouwburg, Science Café, Conservatorium Den Haag, KABK, HKU en Hogeschool Leiden en Amsterdam.

4 Communicatie en publiciteit

Eind 2008 formuleerde communicatiebureau Verstegen & Stigter communicatiedoelstellingen voor Scheltema. Doelstellingen in 2009 waren het vergroten van de naamsbekendheid onder doelgroepen en bij de media, stimuleren van participatie van bestaande en nieuwe publieksgroepen en verheldering van de positionering.

Daarnaast kreeg Scheltema advies van onderzoeksbureau voor jongerenmarketing Kraakhelder. Het bureau onder-

vroeg Leidse jongeren via een vragenlijst op een discussieavond over hun beeld van Scheltema. Hieruit bleek dat jongeren er weinig vertrouwen in hebben dat Scheltema iets voor hen kan betekenen. Jongeren ervaren een hoge drempel, mede door de onduidelijke openingstijden en het ontbreken van een café. Het advies van Kraakhelder was om meer activiteiten door jongeren zelf te laten programmeren. Voorts werd geadviseerd duidelijke openingstijden te hanteren en een continue programma te voeren.

Om de communicatiedoelstellingen te verwezenlijken zette Scheltema in 2009 verschillende middelen in, waaronder het tijdschrift Scheltema Nu. Hierin stonden achtergrondartikelen en interviews met kunstenaars die betrokken zijn bij Scheltema. De productie van het tijdschrift lag bij Maters & Hermsen Journalistiek. Het tijdschrift werd van deur tot deur verspreid in de Leidse regio met als doel verbreding van publieksbereik.

Uit de Stadsenquête 2009 van de gemeente Leiden bleek dat de bekendheid van Scheltema in 2009 in vergelijking met het jaar daarvoor toenam van 53% van de geënquêteerden naar 65%. Het aantal bezoeken onder de ondervraagden bleef gelijk: iets meer dan een vijfde van de respondenten bezocht Scheltema zowel in 2009 als in 2008.

Eind 2009 zette Scheltema een vacature uit voor een marketing- en communicatiemedewerker met de taak te zorgen

voor helderheid en continuïteit in positionering, strategie en communicatie.

5 Financiën

Voor 2009 waren de kosten voor de gehele stichting begroot op €682.635,-, deels gefinancierd uit exploitatie.

Sinds 2009 is Scheltema huur verschuldigd aan de gemeente Leiden. Tevens liep in dat jaar de opstartsubsidie ten einde.

Hoewel de gemeente subsidie heeft toegekend voor de komende drie jaar van €110.000 per jaar (waarvan €30.000,- gereserveerd voor programmering) zijn de financiële verplichtingen aan de gemeente veel hoger. De jaarlijkse huur komt op circa €160.000,- waardoor Scheltema uiteindelijk €50.000,- aan de gemeente betaalt. Uit het Onderzoek capaciteit Leidse Podia (feb. 2010) van de gemeente Leiden blijkt dat Scheltema het enige podium in Leiden is dat zoveel betaalt aan de gemeente. Andere podia worden netto-financieel ondersteund.

De projectbegroting voor het kunstprogramma Utopisch Nest bedroeg voor 2009 €428.300. Scheltema financierde dit programma grotendeels uit bijdragen van derden, waaronder subsidies ontvangen van stichting Doen voor €100.000 en de Mondriaan stichting voor €100.000,-, uit gemeentelijke BKV

gelden bestemd voor programmering en nog enkele kleinere, maar niettemin belangrijke bijdragen van Fonds1818, het Druckerfonds, Prins Bernard Cultuurfonds en SNS reaal. Het geheel van programmering voor Utopisch Nest is binnen de begroting gebleven en zal in 2010 deels doorlopen.

6 Evaluatie activiteiten 2009

Het aantal activiteiten in Scheltema nam toe in 2009 en ook het aantal bezoekers. In 2009 bezochten 25.108 bezoekers het culturele programma van Scheltema. Dit is een stijging van 7.5% ten opzichte van 2008. Niet meegenomen in deze telling zijn bezoekers van Scheltema aan repetities en besprekingen, bezoekers aan het restaurant en café en gasten voor partijen en borrels van Scheltema Horeca.

Kunstprogramma

Het kunstprogramma in 2009 is in hoofdlijnen uitgevoerd overeenkomstig het activiteitenprogramma Utopisch Nest zoals dat is voorgelegd aan onder meer de Mondriaanstichting en de Stichting Doen. Het afgelopen jaar was een pilotjaar voor het kunstprogramma Utopisch Nest.

Scheltema produceerde in 2009 onder het paraplubegrip zintuigen drie werkperioden, die eerder in deze publicatie uitgebreid aan bod komen. Achtereenvolgens waren dat werkperioden in het kader van het gehoor – Oorverdovend

Scheltema, de smaakzin –Smaakmakend Scheltema en het gezichtsvermogen – Oogverblindend Scheltema.

Oorverdovend draaide om geluid, stilte en gehoorschade. Dit sprak een brede doelgroep aan en viel samen met het werkterrein van de Veenfabriek. De presentatie van Jeroen Doorneweerd, de doorlopende Wave Field Synthesis concerten in Scheltema en Een avond met Louis Andriessen vielen logisch op hun plek in dit programma.

Tijdens de periode Smaakmakend liepen de activiteiten van De Lakenhal en Scheltema vanzelfsprekend in elkaar over. De Lakenhal maakte in het kader van het Pilgrimjaar de expo Holland Mania, over de beeldvorming van Japanners en Amerikanen over Nederland. Tegelijkertijd werkte in Scheltema de Amerikaanse kunstenaar Rachel Bacon aan haar project Float. Bacon kaartte de complexiteit van vluchtelingenpolitiek aan.

Gelijktijdig werkte in Scheltema de Japanse Chikako Watanaabe aan het decor van wat een onvergetelijke performance-nacht werd: Ask for the Moon, met Japanse muzikanten en Japans eten.

De derde werkperiode Oogverblindend speelde zich af tijdens de Van Doesburg tentoonstelling in De Lakenhal. Van Doesburg kreeg in Scheltema een hedendaagse zus met de tentoonstelling Reflecties. Ook uit deze werkperiode zijn

interventies en kruisbestuivingen ontstaan: Veenfabriek speelde de Oersonate van Kurt Schwitters in De Lakenhal. De Oersonate kwam later terug in het Scheltema Kunstfestival Oogverblindend Dada. Het Sireneorkest van de Veenfabriek speelde tijdens dit festival Six Parts of an imaginary movie en er was het Dadaïstisch Diner, gezamenlijk georganiseerd door Scheltema en de Veenfabriek.

Evaluerend concludeert Scheltema dat de werkperiode waarin de drie partners evenredig bijdroegen aan het programma, zoals bij Oorverdovend, de meest geslaagde was. Toch was er zelfs bij Oorverdovend eerder sprake van stapeling van kunstdisciplines dan van vermenging van talen. Vermenging van disciplines gebeurde wellicht het best bij de projecten van Jochem van Tol, Gosse de Kort en Michiel Pijpe. Deze kunstenaars werken uit zichzelf op de grens van disciplines en functioneerden onverwacht vaak als gastcurator. Deze kunstenaars, die als artist-in-residence waren verbonden aan Scheltema, presenteerden tijdens de kunstfestivals. De werkplaats als instrument voor jonge kunstenaars die interdisciplinair werken, bevalt goed en wordt voortgezet.

Interdisciplinair programmeren is een opgave die voortdurende scherpte vereist. Het risico van verzwakking van disciplines is wellicht groter dan het vermengen of versterken van talen. De komende Utopisch Nest periode werkt Scheltema daarom met werkgroepen. Een werkgroep begeleidt ieder project van het begin tot het eind. In deze werkgroep neemt

idealiter ook een wetenschappelijke partij zitting. Het interdisciplinaire festival is een presentatievorm van Scheltema die traditioneel past bij het karakter van het gebouw. Het festival werkt goed wanneer het plaatsvindt als logische afronding van een werkperiode in Scheltema en als alle partners bijdragen leveren aan het festivalprogramma. Echter omdat Scheltema voor de festivals telkens weer een andere thematiek kiest, maken de festivals geen inhoudelijke groei door. Ook de bezoekersaantallen blijven op hetzelfde niveau. De maatschappelijke en artistieke relevantie van de festivals moet telkens opnieuw worden uitgevonden. Elk festival richt zich op een nieuwe doelgroep zowel wat betreft bezoekers als wat betreft kunstenaars.

Scheltema biedt naast de festivals en werkplaatsen een randprogramma op de zondag. De bedoeling van het randprogramma is continuïteit voor het publiek. Ook dit programma is in ontwikkeling. De filmavonden in Scheltema zijn niet concurrerend met bestaande filmhuizen, mede door de voorzieningen zoals stoelen en scherm. Wegens te weinig bezoekers stopt Scheltema met de doorlopende programmering van filmavonden.

Het zondagprogramma in Scheltema moet een proeftuin zijn waar verschillende concepten worden uitgetoetst.

Overige manifestaties

Manifestaties van huurders die in bijzondere mate bijdroe-

gen aan de doelstelling in 2009 waren onder meer de Sowohlalsauch Artscience nacht, het festival Key of Live en Monteverdi.

Sowohlalsauch, georganiseerd door het Arts&GenomicsCentre, was een kleinschalig ArtScience festival met performances, dj's, debat, films en stand up philosophy. De lezingen waren soms wetenschappelijk te hermetisch, maar performances als de Chemobar waren spectaculair.

Key of Life is een nieuw, jaarlijks Art Science festival, met uiteenlopende projecten voor beeldende kunst en podiumkunst die het publiek direct in contact brengen met de levenswetenschappen en discussie op gang brengen over wetenschappelijke ontwikkelingen.

Monteverdi dat door de Veenfabriek werd georganiseerd, reisde na Scheltema door naar New York. Tijdens Monteverdi bezong Willems hartverscheurend en troostrijk de legendarische muzikaliteit van Orpheus terwijl Amaro voor de ogen van het publiek robuuste gerechten met zuiderse ingrediënten bereidde. Van projecten als deze lust Scheltema er wel meer.

Promovendi in de Kunsten presenteerden zich in 2009 in Scheltema. Scheltema wil graag de plek zijn voor presentaties van promovendi in de kunsten. Daartoe onderhoudt ze

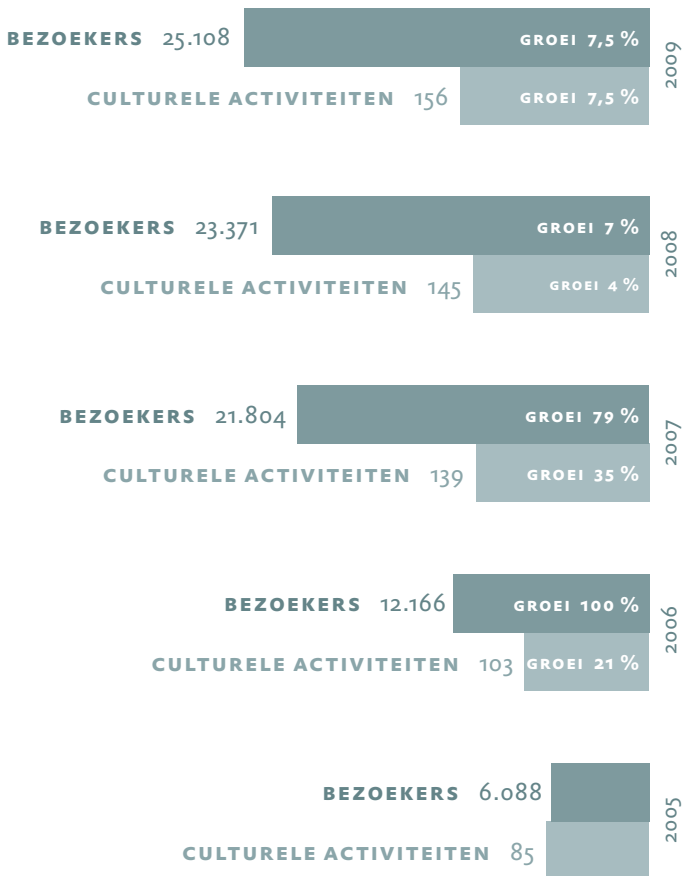
contacten met interessante promovendi, waarmee ze naar vernieuwende presentatievormen zoekt.

Verder is Scheltema verheugd met de opkomst tijdens de eerste Leidse museumnacht en het filmfestival. Ook de locatie van Scheltema als startpunt van de Leidse kunstroute, en Scheltema tijdens Kunstshot maken Scheltema het kloppend hart van het Leidse kunstcircuit.

Vaste gasten

Tot slot is Scheltema verguld met het gezelschap van al haar vaste huurders in het pand: Veenfabriek, festival Key of Life, theatergroep PS|theater, theatergroep Domino, tapdansgroep Tafel 9, het Wave Field Synthesis Systeem, Sneaks per View en King for a Day. Scheltema wil voor hen graag voorwaardenscheppend en ondersteunend zijn.

bezoekers culturele activiteiten

BIJLAGE 1

Samenstelling organisatie 2009**Bestuur Stichting Scheltema**

Voorzitter	Dhr. H. van Mierlo
Secretaris	Mevr. E.Q. Hesselink
Penningmeester	Dhr. W.J.K. Brugman
Lid	Dhr. J.F. Hermsen
Lid	Dhr. J. Rijsdam

Personele bezetting

Algemene leiding	Paul Koek
Artistieke leiding	Resi van der Ploeg
Zakelijke leiding	Marleen de Kluizenaar
Bureaumanagement	Marjolijn Goos
Gebouwbeheer	Orlando Burleson

Personeel extern ingehuurd

Boekhouding	Emma van Strien-Zanardi
Curator	Nicole Roepers (De Lakenhal)
Curator	Tanja Elstgeest
Gastvrouw/productie	Marije Bettonviel

Stagiaires

Opeenvolgende stages werden vervuld door Vera Driessen, Sjaukje Boing, Nina Kokosky Deforchaux

Comité van aanbeveling

Mevr. M.C.H. Barnhoorn, oud-directeur Luba Groep

Dhr. D.D. Breimer, voormalig rector magnificus van de Universiteit Leiden

Dhr. F.C. Breedveld, voorzitter van de raad van bestuur van het LUMC

Mevr. H.C.M. van der Linden, directeur Instituut Collectie Nederland

Dhr. A. Pechtold, fractievoorzitter van D66 in de Tweede Kamer

Mevr. M.H. Schultz van Haegen, directeur zorgverzekeraar Achmea

Dhr. A.P.J.M. Verheijen, architect

BIJLAGE 2

Culturele activiteiten 2009

REPETITIES Theater Imperium – 8 januari, 10 januari,
3 februari en 26 februari

SONOLOGIE CONCERT – 8 januari

Bezoekers: 47

DE TEGENSTANDER/GERT GERMERAAD De Lakenhal
13 januari t/m 15 februari

Het levensverhaal van Marinus van der Lubbe vormde het
uitgangspunt van de tentoonstelling

Bezoekers: 1004

VAN DER LUBBE, HELD OF SLACHTOFFER?

De Lakenhal – 18 januari

Performance, film en lezing, gewijd aan het leven van Mari-
nus van der Lubbe.

Bezoekers: 82

CURSUS KUNSTGESCHIEDENIS Vrije Academie Den Haag

19 januari t/m 30 maart

Uitgebreid overzicht van de algemene kunstgeschiedenis van
de Egyptenaren tot heden.

Bezoekers: 30

PROMOVENDI IN DE KUNSTEN: CLAIRE GENEWEIN

Universiteit Leiden – 21 januari

Claire Genewein hield een lezing over de fluitconcerten van Baldassare Galuppi en *sinfonia avanti l'opera*.

Bezoekers: 11

JAN WOLKERS JAZZAVOND Leidse Jazzweek – 22 januari

De oudste Big Band uit Leiden speelde een breed repertoire in de stijl van de traditionele swing van de grote orkesten uit de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw. Aansluitend draaide Jules Deelder jazzplaten.

Bezoekers: 300

JAPANESE PRENTKUNST HIROSHIGE Vrije academie

24 januari

Lezing over de ontwikkelingsgeschiedenis en techniek van de prentkunst. Centraal stond de cultuurhistorische context van het werk van Ando Hiroshige, een van Japans beroemdste kunstenaars in de discipline Ukyo-e (houtsnededruk) prenten.

Bezoekers: 75

SYSTEEMCLASH Scheltema – 27 januari

Lezing en discussie over twee concurrerende geluidssystemen: Wave Field Synthesis van de TU Delft versus het geluidssysteem van Leo de Klerk. Over gehoorschade, ruimte en akoestiek. Met muzikanten van de Veenfabriek en sonologen van het conservatorium.

Bezoekers: 54

KORTE FILMS Scheltema -28 januari

Onder het thema 'gehoor en geluid' werden de Nederlandse films getoond: *Bi Ba Bo* van Ramon Gieling, *De Wachter* van Hanke Kleij en André Schreuders, *Le Grand Tango* van Pieter Jan Smit, *Sehnsucht* van Jeroen Eisinga, *Talking Heads* van Tijmen Hauer.

Bezoekers: 3

PARELS Theatergroep Domino – 29 januari

Theatergroep Domino speelde haar voorstelling 'Parels'. Deze voorstelling is opgebouwd uit een aantal verschillende acts, dwars door het spectrum van lach en traan.

Bezoekers: 40

DICHTER BIJ DE BAR Stichting Dichter bij Jou – 29 januari

Dichters uit het 'slamcircuit' gingen in tweetallen langs Leidse kroegen voor korte optredens. De optredens van de dichters werden afgewisseld met muziek. Scheltema vormde het startpunt van de avond.

Bezoekers: 31

TSUGARA SHAMISEN CONCERT

Ambassade van Japan/Sieboldhuis – 8 februari

De Japanse Ambassade liet het publiek kennis maken met de Shamisen, een traditioneel Japans snaarinstrument dat op hedendaagse manier bespeeld werd.

Bezoekers: 245

DEBAT STRUCTUURVISIE LEIDEN RAP Architectuurcentrum

11 en 25 februari

RAP Architectuurcentrum verzorgde discussieavonden in het teken van de toekomstige structuurvisie van Leiden.

Bezoekers: 110

WATTLEDJE % VOL – 13 februari

Wattledje was een technofeest waarin met live performances, installaties, DJ- en VJ-werk de muzikale grens tussen de slaapkamer en dansvloer werd vervaagd.

Bezoekers: 650

MONTEVERDI Veenfabriek – 14 en 15 februari

Willems bezong hartverscheurend en troostrijk de legendarische muzikaliteit van Orpheus terwijl Amaro voor de ogen van het publiek heerlijke, robuuste gerechten bereidde.

Bezoekers: 277

PROMOVENDI IN DE KUNSTEN:

FALK HÜBNER

Universiteit Leiden – 18 februari

Promovendus Falk Hübner sprak over nieuwe vormen van intermediaal theater.

Bezoekers: 32

INLEIDING IN HET GRIEKSE THEATER Herman Altena – 24 februari t/m 31 maart

Herman Altena, vertaler van Griekse tragedies en gastdocent

bij verschillende onderwijsinstellingen, hield deze inleiding.

Bezoekers: 130

JEROEN DOORENWEERD Lakenhal – 24 februari t/m 19 april
Solotentoonstelling van Jeroen Doorenweerd, deels in Museum De Lakenhal en deels in Scheltema. Doorenweerd onderzocht in deze expositie meditatie en 'home entertainment', de relatie tussen geluiden (ruis) en de rol van stilte. Bij de opening reconstrueerde Doorenweerd de carnavalsoptocht van Prins Carnaval met behulp van het Wave Field Synthesis.

Bezoekers: 1257

FIETSEN OP JE GEHOOR Scheltema – 24 februari

Lezing over geluid en de gevolgen van geluid: de complexiteit van geluidsmetingen, de effecten van slechte geluidsmeting en dj's Jaap en Theo met muziek zonder gehoorschade.

Bezoekers: 57

IT'S ALL GONE PETE TONG Scheltema – 25 februari

Mockumentaire It's all gone Pete Tong van Michael Dowse.

Bezoekers: 6

VIVRE Vivre – 1 maart

Het Haarlemse koor en orkest Vivre zong Shah Shah Persan van Les Freres Jacques en nummers van Jacques Brel; ook chansons van Charles Trenet, Michel Fugain, Ramses Shaffy en Barbara.

Bezoekers: 187

ZIJLICHT, PLATFORM VOOR VROUWEN IN DE KUNST

Scheltema – 1 maart

Annelies Mommen presenteerde onderzoek, kunstenaars vertelden en de muzikale opvulling was van Renée Stevense.

Bezoekers: 10

WFS CONCERT Instituut voor Sonologie – 10 maart

Het Instituut voor Sonologie gaf een concert met gebruik van het Wave Field Synthesis.

Bezoekers: 55

EEN AVOND MET LOUIS ANDRIESSEN

Universiteit Leiden – 11 maart

Componist Louis Andriessen werd geïnterviewd door Frans de Ruiter, directeur van de Academie der Kunsten van de Universiteit Leiden over deel V van de filmopera 'La Commedia' centraal: 'Luce ETERNAL'.

Bezoekers: 52

BENEFIETCONCERT Residentie Orkest – 15 maart

Benefietconcert waarvan de opbrengst naar kinderen in de Gazastrook ging. Op het programma stonden werken van Mozart, Schubert, Dvorák, Veracini en Kreisler.

Bezoekers: 67

KUNSTFESTIVAL OORVERDOVEND STIL Scheltema

21 en 22 maart

Scheltema kunstfestival Oorverdovend Stil ging over de bele-

ving van geluid. Bezoekers konden verdwalen in een doolhof van geluid, verdrinken in de stilte van geluidskunstenaar Mar-nix Ike. Ook vond er een primeur plaats van de tapdansgroep Tafel 9. Het wereldberoemde orkest K&G 3, afkomstig uit Leiden, sloot het festival af.

Bezoekers: 574

WHEN THE ROAD BENDS: TALES OF A GYPSY CARAVAN

Scheltema – 25 maart

Film van regisseur Jasmine Dellal.

Bezoekers: 8

DE REIZEN VAN DE SLIMME MAN Aardewerk en Hemelse Gerechten – 29 maart t/m 5 april

Theatergroep Aardewerk en Hemelse Gerechten uit Leiderdorp speelde het stuk 'De Reizen van de Slimme Man', naar het gelijknamige boek van Imme Dros.

Bezoekers: 980

MUSEUMWEEKEND Lakenhal – 4 en 5 april

Bezoekers: 73

ZIJLICHT, PLATFORM VOOR VROUWEN IN DE KUNST

Scheltema – 5 april

Performance van Barbara Breedijk, beeldend kunstenaars Lenny Waasdorp en Sonja van Kerkhoff.

Bezoekers: 8

WFS CONCERT Instituut voor Sonologie – 7 april

Bezoekers: 55

FILMQUIZ Leids Filmfestival – 8 april, 13 mei, 10 juni
Leids Filmfestival organiseerde een filmquiz in Scheltema.

Bezoekers: 55

MODESHOW Scheltema Horeca – 13 april

In de theaterzaal vond een grootse modeshow plaats.

Bezoekers: 490

PHD-ARTS DAGEN Koninklijke Academie van Beeldende
Kunsten Den Haag – 15 en 17 april

KABK organiseerde PhD-Arts dagen in Scheltema, met lezingen, een diner en workshop.

Bezoekers: 60

PROMOVENDI IN DE KUNSTEN: ALBERT JAN POOL

Universiteit Leiden – 22 april

Pool is letterontwerper en hij sprak over zijn onderzoek naar 'FF DIN', 'DIN 1451' en geometrische schreefloze letters onder de titel 'The Good, the Bad and the Ugly?'.

Bezoekers: 42

THE STORY OF THE WEEPING CAMEL Scheltema – 29 april

Muziekfilosoof en universitair docent aan de Leidse Universiteit Marcel Cobussen leidde de film in.

Bezoekers: 2

WFS CONCERT Instituut voor Sonologie – 29 april*Bezoekers: 25***ZIJLICHT, PLATFORM VOOR VROUWEN IN DE KUNST**

Scheltema – 3 mei

Kunstenaars Miriam Reeders en Eva Meijer presenteerden film, dia's, live muziek en gesprekken. Gasten waren Marieke Borren, kunstenaar en schrijver Esther Didden en kunstenaar Lydia Schouten.

*Bezoekers: 38***CHAMBER MUSIC** De Veenfabriek – 2, 3, 9 en 10 mei

Chamber Music was een intieme, gestileerde muziektheatervoorstelling. Kaat Hellings en Ton van der Meer zetten 36 gedichten van James Joyce om in zang en muziek.

*Bezoekers: 87***PROMOVENDI IN DE KUNSTEN: FRANK E BLOKLAND**

Universiteit Leiden – 13 mei

Blokland presenteerde zijn onderzoek. Hij probeert harmonische modellen te bedenken voor het Latijnse schrift, waarbij hij parallellen trekt met de muziekpraktijk.

*Bezoekers: 26***CHIKAKO WATANABE** Scheltema

16 mei t/m 1 september

Watanabe en kok/kunstenaar Henri Roquas gaven een voorproefje van de Zwemmende Hollanderkoekjes. De tapdans-

groep Tafel 9 danste de klompdans. Daarna was er een expositie.

Bezoekers: 1444

WFS CONCERT Instituut voor sonologie – 19 mei

Bezoekers: 50

STUDENTENDEBAT MASCQ Vijf grote studentenverenigingen uit Leiden – 26 mei

De vijf grote studentenverenigingen uit Leiden organiseerden een debat voor medestudenten.

Bezoekers: 200

TAMPOPO Scheltema – 27 mei

De keuze voor deze culinaire Japanse film was gebaseerd op Smaakmakend Scheltema en het Japanjaar.

Bezoekers: 10

LEZING Vrije Academie – 3 juni

Een lezing ter gelegenheid van de opening van museum de Hermitage in Amsterdam.

Bezoekers: 75

NON-OBJECTIVE Le Petit Port – 5, 6 en 7 juni

Collective Monochrome door Billy Gruner: een 'social work of art' door de Australisch/Engelse kunstenaars Sarah Keigherty en Alex Lawler.

Bezoekers: 70

ZIJLICHT,**PLATFORM VOOR VROUWEN IN DE KUNST**

Scheltema – 7 juni

Presentatie van kunstenaar Saskia Jetten en singer-songwriter Katbite. Daarnaast werden stilgestaan bij de tentoonstelling van Chikako Watanabe en de vrouwelijke kunstenaars die meededen aan Non-Objective.

*Bezoekers: 12***KUNSTFESTIVAL LAND OF THE RISING SENSE**

Scheltema – 13 en 14 juni

Alice's tea garden, installatie van Tokyo Shimada over high tech en traditie, Chikako Watanabe was het decor van een performancenacht. Henry Rochas verzorgde speciale gerechten, die geserveerd werden op tijdstippen van de getijden, films, lezingen en concerten.

*Bezoekers: 368***TRY OUT MALEN Theatergroep Domino – 18 juni**

Theatergroep Domino presenteerde haar nieuwste stuk MALEN. MALEN is een uit korte, indringende scènes opgebouwde voorstelling.

*Bezoekers: 42***SOWOHLALSAUCH ARTSCIENCE NACHT**

Universiteit Leiden – 19 juni

Een kleinschalig, maar spectaculair Art-Science festival met art performances, dj's, debat, films & stand up philosophy.

Georganiseerd door de Universiteit Leiden.

Bezoekers: 150

KORTE FILMS Scheltema – 24 juni

Vertoond werden Welkom in Jatomi van Allard Tiger, Natural Whispers in Japan van Merel Mirage, Incense van Shiho Kano en als laatste Timeless Scent van Atsushi Ogata.

Bezoekers: 2

EINDEXAMENCONCERT SONOLOGIE KonCon – 25 juni

Eindexamenkandidaten van het sonology-department van de KonCon lieten hun werken horen.

Bezoekers: 60

MUSEUMNACHT Leidse Studentenvereniging Quintus – 4 juli
Chikako Wanatabe en performance Monotoon/de Veenfabriek.

Bezoekers: 390

ZIJLICHT, PLATFORM VOOR VROUWEN IN DE KUNST

Scheltema – 5 juli

Presentatie van kunstenaar Suzanne van Rossenberg, fotografe Hannah Kalverda en muziek van Mariska Baars.

Bezoekers: 17

WORKSHOPS FLOAT RACHEL BACON Scheltema

14 en 16 juli

Bezoekers: 24

FLOAT RACHEL BACON Scheltema – 15 juli t/m 27 september
Tijdens Float toonde Rachel Bacon een verband tussen de emigrerende pilgrimfathers naar Amerika en de moderne vluchteling.

Bezoekers: 842

ZIJLICHT, PLATFORM VOOR VROUWEN IN DE KUNST
Scheltema – 6 september

De Perzische film 'The Day I Became a Woman' van Marziyeh Meshkini werd vertoond en Dr Asghar Seyed-Gohrab hield een lezing over de rol van vrouwen in de Perzische kunst.

Bezoekers: 15

OPEN MONUMENTENDAGEN – 12 en 13 september

Bezoekers: 113

FLOATING WORLDS Ad Baars en Ig Henneman

13 september

Ab Baars en Ig Henneman speelden traditionele Japanse muziek, van een Hollands kinderliedje, een op toon gezette haiku, een collage van Nederlandse woorden die in de Japanse taal zijn opgenomen.

Bezoekers: 26

MALEN Theatergroep Domino – 17 september

Theatergroep Domino speelde MALEN, een uit korte, indringende scènes opgebouwde voorstelling.

Bezoekers: 45

KUNSTROUTE Lakenhal – 25 t/m 27 september

Meer dan 70 galeries en ateliers openden de deuren voor het publiek. Het startpunt was in Scheltema.

Bezoekers: 300

LABORATORY TO ASCERTAIN PLAUSIBILITY OF JIMS
BASEMENT FLOOR ANECDOTE

Scheltema – 26 september t/m 8 november

De expositie bestond uit een cluster van aquaria, ontworpen door Mateusz Herczka, met bodems die verschillende post-humane oppervlaktes simuleerden; een tafel met accessoires en materialen om killivissen te houden.

Bezoekers: 605

DE STILTE Scheltema – 30 september

Film van Mohsen Makhamalbab werd vertoond.

Bezoekers: 2

LEVEND SPOOKHUIS Scheltema – 2 en 3 oktober

Tijdens de 3 oktoberfeesten was in de doorlopende voorstelling te zien dat Darwin grote fouten gemaakt heeft: mislukte experimenten met grote gevolgen voor de toekomst.

Bezoekers: 1420

ZIJLICHT,

PLATFORM VOOR VROUWEN IN DE KUNST

Scheltema – 4 oktober

Een presentatie van beeldend kunstenaars Julia van Adrichem

en Kaisu Koski, met muzikale begeleiding door Daniëlle Keijzer.

Bezoekers:33

REPETITIE MALEN Theatergroep Domino – 7 oktober
Tijdens de repetities van haar voorstelling werd theatergroep Domino bezocht door een groep Duitse studenten

Bezoekers:20

FESTIVAL KEY OF LIFE – 15 t/m 17 oktober
KEY OF LIFE toonde kunst die op unieke wijze laat zien hoe de wetenschap het menselijk leven in de 21ste eeuw beïnvloedt. Thema's van recent wetenschappelijk onderzoek passeerden de revue in de vorm van performances, installaties, tentoonstellingen, debatten en lezingen.

Bezoekers:792

SCHELTEMA ZONDAG Scheltema – 18 oktober
Scheltema zondag is een nieuw middagprogramma met een brunch vanaf 11.30 uur. Luisteren naar Dirk van Delft, directeur van Museum Boerhaave, verhalenvertelster Riekje Renes en filosoof Wijnand Noot over 'Reis naar het onbekende'.

Bezoekers:20

WETENSCHAPSDAG Scheltema, Coolcucumbers, en Science Café Leiden – 18 oktober

Op deze dag waren er speciale presentaties in het kader van de wetenschap. Mateusz Herczka was er de goochelaar Til-

man Andris, een lezing over teleportatie van Carlo Beenakker, kunstvoorwerpen van de Verbeke Foundation en een borrel om alles te laten zinken.

Bezoekers:33

HET LEVEN LEERT VANZELF

19 oktober t/m 7 december

Multidisciplinaire voorstelling van Eva Meijer en Miriam Reenders als zaalvullende installatie gevuld foto's, dia's, zitmeubelen, televisiemonitoren, kasten, bloemen, projectoren en een piano.

Bezoekers:441

VAN DOESBURG AND THE INT AVANTGARDE

Lakenhal– 25 oktober t/m 20 december

Lezing- en performancecyclus.

Bezoekers:50

LEIDS FILMFESTIVAL – 27 oktober t/m 1 november

Met in Scheltema te gast regisseur Peter Greenaway. Ook werd er de finale van de filmquiz gehouden.

Bezoekers:1400

ZIJLICHT,

PLATFORM VOOR VROUWEN IN DE KUNST

Scheltema – 1 november

Drs. Ingrid Moerman sprak over een elftal vrouwen uit 1898 (het kroningsjaar van Wilhelmina) verder het duo Seraphim,

bestaande uit Margot Kalse (mezzo sopraan) en Elly van Munster (theorbe).

Bezoekers: 26

STA OP EN VERANDER DE HELE ROTZOOI

De Lakenhal – 1 november

Documentairefilm van Hank Onrust, VPRO 2000. Door verhalen van Wies van Moorsel en K. Schippers en aan de hand van een rijkdom aan foto's werd het levensverhaal van Nelly van Doesburg in beeld gebracht.

Bezoekers: 70

WFS CONCERT Instituut voor Sonologie – 3 november

Bezoekers: 11

WORKSHOPS BEMUSED Lakenhal 4, 18, 25, 26, 27 november, 1, 4, 8 december

Workshops voor middelbare scholieren door Robbert Kiewiet. Scholieren kregen een rondleiding in de tentoonstelling Van Doesburg en maakten daarna in Scheltema een Dadaïstisch kunstwerk.

Bezoekers: 234

VAN DADA TOT MEUDON De Lakenhal – 8 november

K. Schippers hield een lezing over het turbulente leven van Theo en Nelly van Doesburg en besprak onder meer hun Dada-activiteiten.

Bezoekers: 70

MALEN Theatergroep Domino – 11 november

Theatergroep Domino speelde MALEN, een uit korte, indringende scènes opgebouwde voorstelling.

Bezoekers: 50

INTERVIEW WIES VAN MOORSEL – 15 november

Meta Knol, directeur van De Lakenhal, interviewde Wies van Moorsel, nicht van Nelly van Doesburg.

Bezoekers: 70

SHELTEMA ZONDAG – 15 november

Deze zondag traden op Renee Stevense en haar contrabas, absurdist Ronald Snijders, NV De Nieuwe Wanhoop, columnist Wijnand Noot en Jaap Montagne.

Bezoekers: 30

BLIND Scheltema – 25 november

Vertoning van de film Blind.

Bezoekers: 5

OOGVERBLINDEND DADA KUNSTFESTIVAL

Scheltema – 28 en 29 november

Absurde uitingen, vreemde teksten, eigenzinnige typografie, bijzondere klankcomposities en dubbelzinnige vormen. Kunstenaars laten zich opnieuw inspireren door de tegendraadse Dada-beweging aan het begin van de twintigste eeuw. Inclusief Veenproef.

Bezoekers: 620

REFLECTIES 29 november t/m 3 januari

Installaties van Germaine Kruij, Milou Rabe, Jan Maarten Voskuil en Guido Winkler.

Bezoekers: 940

MALEN Domino – 3 december

Theatergroep Domino speelde MALEN, een uit korte, indringende scènes opgebouwde voorstelling.

Bezoekers: 80

POPCULTUUR – 6 december

Jan Vollaard sprak over de invloed van Van Doesburg op Barney Bubbles en de hoesontwerpen van o.a. Elvis Costello en Ian Dury.

Bezoekers: 100

ZIJLICHT, PLATFORM VOOR VROUWEN IN DE KUNST

Scheltema – 6 december

Jazzmuziek en beeldende kunst. Gasten waren onder ander Vivienne Aerts, Irene Cécile en Fleur van de Berg.

Bezoekers: 50

OOGVERBLINDEND TOUR DE DADA PERFORMANCES

12, 13 en 20 december

Experimenteel podium- en beeldend kunstenaar Michiel Pijpe verzamelde kunstenaars en vormgevers die inspiratie putten uit Dada, Cabaret Voltaire en de Avant-Garde van Zurich en Berlijn. Dit leidde tot een lezing van Koen Geurts

Functioneel *Anarchisme ter introductie van wat al bezig is*, het *Dadaïstisch diner* Rene Jansen en Joost Nieuwenburg, Nieke Koek en Thijs *performance*, Veenfabriek *Six Parts For An Imaginary Movie*, een nieuwe theatrale compositie van Bo Koek.
Bezoekers: 94

CULTUREEL DINER Lakenhal – 15 december
Bezoekers: 80

PROMOTIECONCERT: LUK VAES Universiteit Leiden
20 december

Promotie in het kader van het doctoraatstraject voor musici docARTES. In zijn onderzoek *The Age Of The Extended Piano*enige behandelt Vaes honderden werken uit de 18e t/m de 20e eeuw voor toetsinstrumenten, in het bijzonder de piano, met technieken als de cluster, het glissando, het prepareren en het bespelen van het binnenwerk.

Bezoekers: 40

SHELTEMA ZONDAG Scheltema – 20 december
Bezoekers: 80

Jong K&G, Wijnand Noot, DJ Jan, GIZMO.

MONDRI VERSUS MALEWI LAK – 20 december
Kindervoorstelling

Bezoekers: 40

Jeugdtheatervoorstelling Tessel van Os en Milou van Bodegraven.

WFS CONCERT Instituut voor Sonologie – 21 december

Bezoekers: 40

BIJLAGE 3

Commerciële activiteiten 2009

Commerciële verhuur voor onder meer seminars, congressen, bijeenkomsten, maar ook voor bedrijfsfeesten en grote Leidse evenementen, draagt bij aan de inkomsten en trekken vaak een ander publiek over de drempel. Hieronder een greep uit de commerciële activiteiten.

SEMINAR EN DIVERSE WORKSHOPS Gemeente Leiden
16 januari

DAKLOZENLUNCH – 27 februari

MODESHOW Omnia Fausta – 13 april

LEIDSE WIJNDAG – 19 april

Wijnproeverij en informatiedag georganiseerd door lokale slijters.

BEDRIJFSFEEST Woningbouwvereniging SLS Wonen
22 april

AQUAVITE Studentenvereniging Quintus – 7 augustus
Feest.

RAZZ – 6 september
Launch feestje van nieuwe cd.

WHOOZ! – 22 oktober
Conferentie voor Multi media design.

PERSONEELSFEEST – Zorg en Zekerheid – 6 november

JUBILEUM FEEST – LCKV 14 november

WINTERFAIR – 22 november
Lifestyle beurs Kwik events

WORKSHOPS/PERSONEELSFEEST Rivierduinen
3 december

PROMOVENDI FEEST LUMC – 18 december

MAKE A DIFFERENCE DAY
Move Your World Jongerenorganisatie
20 oktober

